

Metodologia Amprenteii de Mediu a Produselor (PEF) în Republica Moldova: noi costuri sau noi oportunități?

Mediul de afaceri și companiile producătoare joacă un rol esențial în transformarea modului în care societatea interacționează cu mediul înconjurător. Adoptarea abordărilor sustenabile și responsabile poate reduce consumul de resurse naturale, asigurând totodată și creșterea activităților economice pe termen lung.

La rândul lor, educația și conștientizarea publică privind importanța protejării mediului și adoptarea unui comportament ecologic sunt esențiale pentru a aduce schimbări pozitive în Republica Moldova. În acest sens, un instrument eficient pentru a răspunde nevoilor mediului de afaceri e reprezentat de metodologia Amprenteii de Mediu a Produselor (*Product Environmental Footprint, PEF*).

PEF oferă un cadru riguros pentru evaluarea și comunicarea impactului ecologic al produselor pe parcursul întregului lor ciclu de viață, promovând în acest fel principiile economiei circulare la nivel de țară. Adoptarea metodologiei PEF cuprinde mai multe beneficii, inclusiv îmbunătățirea reputației și dovada clară a responsabilității sociale a întreprinderilor, care poate duce mai departe la creșterea vânzărilor și la reducerea costurilor de producție (datorită unui proces de fabricare îmbunătățit ce ia în considerare eficientizarea resurselor și producerea mai pură (RECP))¹.

Metodologia PEF este deja aplicabilă la nivelul Uniunii Europene, unde evaluează și măsoară impactul de mediu al produselor pe parcursul întregului lor ciclu de viață (de la extragerea materiilor prime până la producție, transport, utilizarea produselor, și la gestionarea deșeurilor). Fiind un concept relativ nou în Republica Moldova (introdus de UNIDO prin programul finanțat de UE, EU4Environment) decizia de a adopta metodologia PEF trebuie analizată atât prin prisma beneficiilor, cât și a posibilelor provocări pentru companiile producătoare. Astfel, câteva din beneficiile Amprenteii de Mediu a Produselor includ:

RESPONSABILITATEA SOCIALĂ ȘI IMAGINEA POZITIVĂ | Promovarea și aplicarea PEF demonstrează angajamentul ferm pentru contribuirea la dezvoltarea durabilă și responsabilă față de mediu. Aceasta consolidează imaginea agenților economici și a întreprinderilor producătoare, sporind încrederea consumatorilor că produsele pe care le cumpără au fost atent verificate, printr-un proces transparent și riguros.

ACCES LA PIEȚE NOI | Pe măsură ce preocuparea pentru protecția mediului crește în rândul consumatorilor, produsele și serviciile cu o amprentă de mediu redusă continuă să câștige popularitate și pot intra pe noi segmente de piață, mai ales pe piața Unică a Produselor Ecologice din Uniunea Europeană (*EU Single Market for Green Products*), indiferent de țara lor de origine.

REDUCEREA COSTURILOR ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI ENERGETICE | Adoptarea unor practici ecologice bazate pe PEF reduce consumul de resurse naturale și de energie. De exemplu, investițiile în tehnologii eficiente din punct de vedere energetic reduc facturile pentru energie, contribuind la economii semnificative pe termen lung. Astfel, promovarea și aplicarea amprenteii ecologice oferă beneficii financiare tangibile pentru industriile producătoare.

În același timp, adoptarea metodologiei Amprenteii de Mediu a Produselor poate include și potențiale provocări:

¹ <https://www.unido.org/our-focus-safeguarding-environment-resource-efficient-and-low-carbon-industrial-production/resource-efficient-and-cleaner-production-recp>

COSTURI INIȚIALE RIDICATE | La început, implementarea unor măsuri pentru reducerea amprentei de mediu poate implica costuri semnificative pentru o întreprindere. Consolidarea capacităților pentru conformarea cu prevederile cadrului normativ, achiziționarea de echipamente eficiente energetic sau adaptarea infrastructurii pot toate necesita noi investiții. Aceste costuri pot fi dificil de suportat, în special în condițiile unor resurse financiare, umane, și de timp limitate. Subvențiile guvernamentale, stabilirea de noi parteneriate și colaborări (mai ales cu organizațiile de cercetare și asociații), precum și realizarea investițiilor etapizate în implementarea măsurilor de reducere a amprentei de mediu, sunt doar câteva dintre soluțiile de diminuare a unor astfel de provocări.

COMPETITIVITATEA | În unele cazuri, produsele și serviciile cu o amprentă ecologică mai mică pot avea prețuri mai mari decât alternativele convenționale. Pe termen scurt, acest lucru poate determina consumatorii să aleagă opțiuni mai ieftine și să pună presiune pe producători pentru a-și ajusta strategiile de prețuri. Cu toate acestea, într-o piață competitivă, produsele cu amprentă de mediu redusă reprezintă un avantaj net superior, fiind realizate cu mai puține resurse naturale, un consum de energie mai scăzut, și o calitate superioară. Această perspectivă pe termen lung poate duce la creșterea fidelității consumatorilor și la consolidarea reputației companiilor ca lideri în domeniul responsabilității ecologice, creând astfel o bază solidă pentru succesul pe termen lung într-un mediu de afaceri în continuă evoluție.

COMPLEXITATEA ȘI CONFORMITATEA REGLEMENTĂRIILOR | Promovarea amprentei ecologice poate implica o serie de cerințe și reglementări, relevante în contextul demarării procesului de negociere de aderare la Uniunea Europeană. Entitățile economice trebuie să fie conforme cu standardele privind mediul pentru a evita amenzi și consecințe negative asupra reputației. Totuși, această situație reprezintă și o oportunitate valoroasă pentru companiile producătoare. Adoptarea PEF servește ca premisă pentru accesarea de noi piețe de desfacere, deschizând uși către consumatori preocupați de impactul ecologic al produselor. Astfel, producătorii moldoveni ar putea accesa mai ușor piața Unică a Produselor Ecologice a UE și ar deveni pregătiți pentru cerințele UE, devenite de altfel obligatorii din momentul aderării Republicii Moldova la comunitatea europeană.

În prezent, în Republica Moldova, metodologia Amprentei de Mediu a Produselor se conturează în ca fiind un subiect de interes, generând întrebări legate logistică, oportunități strategice, sau provocări financiare pentru companiile producătoare. În contextul global al preocupărilor ecologice, adoptarea PEF devine nu doar o necesitate, ci și un avantaj competitiv pentru mediul de afaceri local. Într-o lume în care protecția mediului este din ce în ce mai importantă, PEF devine un element crucial pentru companii. Îmbunătățirea imaginii și accesul la noi piețe sunt beneficii evidente. În același timp, practicile sustenabile generează economii semnificative. Deși pot implica costuri inițiale și potențiale provocări competitive pe termen scurt, avantajele produselor cu amprentă de mediu redusă rămân indiscutabile.